

Inleiding

In Nederland hebben kerkgenootschappen de vrijheid om hun eigen organisatie/inrichting vorm te geven in overeenstemming met hun eigen visie daarop (art. 2:2 BW).

In de kerkorde van het kerkgenootschap is de positie van de predikant beschreven. Het burgerlijk overeenkomstenrecht is niet (rechtstreeks) van toepassing.

Voor de fiscus betekent dit o.a. dat een predikant **niet** gezien wordt als:

- een zelfstandig ondernemer, die als opdrachtnemer een overeenkomst van opdracht sluit met opdrachtgevers tegen zelf bepaalde tarieven en gebruik kan maken van startersaftrek, zelfstandigenaftrek e.d.;
- een werknemer, die een arbeidsovereenkomst heeft met een werkgever (dit betekent ook dat werknemersverzekeringen niet van toepassing zijn zoals Werkloosheidswet (WW), Ziektewet, Wet Loondoorbetaling bij ziekte en Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA)).

Voor de fiscus wordt de predikant gezien als **pseudo-ondernemer**. De predikant ontvangt veelal inkomen van één opdrachtgever en draagt niet het volledige risico zoals ondernemers over de hoogte van de inkomsten en het risico om door derden aansprakelijk te worden gesteld voor de wijze van het uitoefenen van het beroep (zoals bijvoorbeeld huisartsen of fysiotherapeuten).

Over het traktement dat een predikant geniet dient hij/zij inkomstenbelasting en bijdrage Zorgverzekeringswet [Zvw] te betalen. Dat is een zaak tussen predikant en Belastingdienst, waar de kerkelijke gemeente in principe buiten staat. Toch is het verstandig aandacht te hebben voor de bijzondere fiscale positie van de predikant en de ondersteuning die een kerk daarin kan geven.

Belastingadviseur

Volgens de "Materiële regelingen predikanten" mag een predikant jaarlijks € 550,= declareren voor de inzet van een belastingadviseur. Deze regeling is voor zowel kerk als predikant van belang. Het op correcte wijze nakomen van fiscale verplichtingen voorkomt problemen zoals naheffingen of boetes en mogelijk liquiditeitskrapte bij de predikant.

Heeft de kerk er belang bij dat de predikant een belastingadviseur heeft? Ja, dat is zeker het geval. Daarbij is het verder van belang dat die adviseur niet alleen algemene fiscale kennis heeft maar ook op de hoogte is van de specifieke fiscale positie van predikanten en van de werk- en woonomstandigheden van een predikant. De fiscale status van de predikant is niet gelijk aan of vergelijkbaar met de positie van een werknemer of ondernemer in het bedrijfsleven. Het aangaan van een zakelijke relatie met een externe adviseur biedt tevens voordelen indien achteraf toch discussies met de fiscus ontstaan. Een professioneel adviseur is hier immers op aan te spreken.

Aangifte inkomstenbelasting

Standaard wordt een predikant dus door de Belastingdienst beschouwd als een **pseudo-ondernemer**.

Over het inkomen, zowel in geld als in natura [denk bijvoorbeeld aan vrij wonen in de pastorie] is de predikant belastingplichtig. Hij/zij dient zelf jaarlijks voor een tijdige en correcte belastingaangifte zorg te dragen. Een startende predikant is wettelijk verplicht om uiterlijk zes maanden nadat hij/zij traktement is gaan genieten, een voorlopige aanslag bij de Belastingdienst aan te vragen. Beter is het om dit direct bij aanvang van de ambtsdienst te doen. Zolang nog geen voorlopige aanslag (die in maandtermijnen betaald mag worden) is ontvangen, dient de predikant voldoende middelen te reserveren om de komende aanslagen inkomstenbelasting en Zvw te kunnen betalen. Voor de overzichtelijkheid van de administratie en de fiscale verplichtingen is het van belang dat voor het ambt een afzonderlijke bankrekening gehanteerd wordt.

Inkomsten:

Als pseudo-ondernemer houdt de predikant een eenvoudige *administratie* bij van *alle* inkomsten: het maandelijkse traktement, de vakantietoeslag, vergoedingen voor preek- en spreekbeurten, consultantvergoedingen en de overige vergoedingen zoals genoemd in vigerende materiële regelingen. Alle inkomsten en vergoedingen uit hoofde van het ambt vallen onder het zogenaamde **bepaalde winstbegrip** (Resultaat uit **O**verige **W**erkzaamheid) en zijn belast in box 1.

Indien de predikant in een pastorie van de kerk woont dan wordt ook het "genot" van vrij wonen als inkomen aangemerkt.

Uitgaven:

Daarnaast administreert de predikant *alle* uitgaven, die met de verwerving van het inkomen (= met de uitoefening van het ambt) te maken hebben. Dus: de daadwerkelijk gemaakte kosten voor vervoer, telefoon, vakliteratuur, studie, representatie, administratie, de inrichting van een werkkamer en studieverlof. Die kosten zijn aftrekbaar, als ze met bewijsstukken gestaafd kunnen worden. Voor representatiekosten is de documentatie-eis iets soepeler. Voor eventuele aftrek van kosten voor de werkkamer geldt een specifieke regeling die situatieafhankelijk is en enigszins complex. Voor gebruik van eigen auto en fiets is een correcte kilometeradministratie nodig. Aan de hand daarvan wordt een kostenberekening gemaakt overeenkomstig de fiscale voorschriften. De daadwerkelijke reiskosten zijn voor de aangifte niet relevant.

Resultatenrekening:

Jaarlijks wordt aan de hand van alle inkomsten en uitgaven een eenvoudige *resultatenrekening* opgesteld. Daarnaast wordt soms een *balans* opgesteld voor activa [duurzame zaken], waarvan de jaarlijkse afschrijving in de resultatenrekening terecht komt, bijvoorbeeld een PC en kantoorinrichting. De auto blijft meestal tot het privévermogen behoren en komt daarom niet op de ambtsbalans voor. Hierboven werd al genoemd dat het inkomen van een predikant fiscaal wordt aangeduid als "Resultaat uit **O**verige **W**erkzaamheid". Dit betekent dat de predikant als pseudo-ondernemer geen recht heeft op fiscale faciliteiten als zelfstandigenaftrek en oudedagsreserve zoals bij gewone ondernemers wel het geval is.

De pastorie

Zoals hiervoor al kort aangestipt zal de predikant die een pastorie bewoont ook de waarde van het genot van vrij wonen moeten opgeven.

De belastingwet schrijft voor dat pseudo-ondernemers die een ambtswoning bewonen, een bijtelling moeten toepassen die gebaseerd is op de WOZ-waarde van de pastorie. Bijgeteld moet worden een jaarlijks door de Belastingdienst vast te stellen percentage van de WOZ-waarde van de pastorie. Afhankelijk van de situatie kan een werkkamer in de pastorie weer tot een specifieke aftrekpost leiden.

De pseudo-werknemer-predikant (opting-in)

In de “Materiële regelingen predikanten” is geen rekening gehouden met “opting-in” situaties omdat deze methodiek nadrukkelijk wordt afgeraden. SKW adviseert alvorens de opting-in constructie toe te passen eerst gedetailleerd fiscaal advies in te winnen om alle consequenties in kaart te brengen. In het algemeen geldt dat er geen doorslaggevende argumenten zijn om voor deze methode te kiezen.

Selecteren van een adviseur

Niet alle belastingadviseurs hebben voldoende kennis van of ervaring met “predikant en fiscus”. Bij het zoeken naar een adviseur is het goed vooraf referenties op te vragen en/of navraag te doen bij Steunpunt Kerkenwerk¹. Daar zijn namen bekend van adviseurs die de vereiste kennis bezitten. In sommige situaties geven zij ook jaarlijks een informatiebrief met relevante wijzigingen in wet- en regelgeving en een overzicht van informatie die noodzakelijk is voor het verzorgen van de belastingaangifte.

¹ Let op: sommige fiscaal adviseurs zijn werkzaam bij bureaus die ook andere financiële producten verkopen zoals verzekeringen, leningen en lijfrentes. Ervaringen daarmee zijn niet altijd positief. Vraag altijd eerst advies aan een onafhankelijk adviseur of neem contact op met SKW.